

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in tož se v Ljubljani Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 12. novembra 1935.

Štev. 116.

Za rešitev slovenskega gospodarstva

Usodne so ugotovitve, ki jih je podala zadnja plenarna seja zbornice. Da navedemo na kratko le nekatere najbolj težke:

Lesna trgovina in proizvodnja je na tleh, kar pomeni, da je od tega težko prireditih 140.000 naših kmetijskih gospodarstev. Z izvajanjem sankcij proti Italiji bo sploh ustavljena vsa lesna trgovina in proizvodnja, kar bo imelo za posledico, da bo 60 tisoč ljudi izgubilo zaslužek.

Redukcija premogovnih železniških dobav slovenskim premogovnikom in kriza sta znižala letni zaslužek rudarjev od 168 na 58 milijonov Din, vrhu tega pa je padlo število zaposlenega delavstva za 22.000, kar pomeni izpadek mezd v višini 280 milijonov Din na leto.

Število trgovin in obrtov je padlo v 3 letih za 7000, kar pomeni 7000 brezposelnih gospodarstev in par tisoč brezposelnih pomočnikov, kar pomeni zopet zmanjšanje narodnega dohodka za najmanj 20 milijonov dinarjev.

Naše nekdanje tako cvetoče denarništvo in zlasti naš nekdanji ponos kreditno združenstvo je skoraj čisto ustavljeno in zaman prosi za dejansko podporo. Ta je ostala za denarne zavode nedosegljiva in slovenski denarni zavodi so morali celo v največji stiski odplačevati kredite Narodni banki. Vrhu tega pa je odšlo v teh najtežjih časih slovenskega denarništva za 60 milijonov pupilnega denarja iz Slovenije v Beograd.

Obenem se grozeče veča konkurenca državnih podjetij. V Zenici se z javnim denarjem delajo investicije, ki naj odvzamejo odjemalce Jesenicam. S privilegiji združam in konzumom se ubija trgovina, s toleranco do tujih velepodjetij, se škoduje obrtu, ki se vrhu vsega zaman bori proti šušmarskemu delu v kaznilnicah in pri gradbenih delih se daje prednost tujim družbam pred domačimi, kakor uči primer Batignolle. Dopusča se, da kvarijo cene na lesnem trgu velikanska lesna podjetja, ki niso v naših rokah in ki ostajajo dolžna na gozdni taksi za desetice in desetice milijonov. Monopol šolskih zvezkov, žalostno poglavje šolskih knjig in cela vrsta drugih manjših vprašanj dokazuje, kako silno trpi vse naše gospodarstvo, ker se ne upošteva njegovi interesi.

A naša pokrajina je pasivna in le obrt, trgovina in industrija morejo dati prebivalstvu možnost obstoja. Ta naloga je tem težja, ker je danes radi splošne krize na svetlo odpadel tudi skrajni pripomoček v sili, zaslužek v tujini. Vsako leto pa nam doračja 10.000 mladih ljudi, ki čakajo na kruh in delo, a katerim ni mogoče tega dati, kajti kako naj ustvari toliko novih gospodarskih eksistenc propadajoča trgovina, obrt in industrija.

Ko podajamo v najbolj kratkih črtah to sliko slovenskega gospodarstva, pa poudarjamo izrečno, da jo podajamo le zato, da opozorimo na vse te težke razmere, nikakor pa ne, da bi delali na katerikoli naslov kakšnih očitkov. Vemo, da se vsi naši ljudje trudijo, da nekaj dosežejo za naše gospodarstvo in če bi bilo le od njih odvisno, bi tudi postalo stanje takoj boljše in znosnejše.

Pač pa hočemo s tem opominom na obupno stanje slovenskega gospodarstva opozoriti, da je to stanje tako težko, da bi se morali vsi brez izjeme združiti v delu za pomoč našemu gospodarstvu. In nadalje je treba naglasiti, da je to delo za rešitev našega gospodarstva važnejše od vseh drugih del in da bi se v pomoči gospodarstvu morala zlasti pokazati tekma naših javnih delavcev in političnih skupin. Vsa druga vprašanja nimajo niti primeroma te važnosti, zato pa bi morala biti tudi gospodarska vprašanja povsod na prvem mestu vsega prizadevanja.

Poudarjamo nadalje, da je to složno delo za rešitev slovenskega gospodarstva nad vse nujno, ker se stanje kljub vsem optimističnim zatrjevanjem slabša, ne pa bolj.

ša. V tem pogledu se pač ne bi smeli udajati nobenim varljivim sanjam.

Potrebna je tako silno propaganda za koristi našega gospodarstva, da bi nas vse prešinila tako močna zavest solidarnosti, da bi se vsa naša dežela združila v obrambo našega gospodarstva. Gospodarski solidarižem, ki bi združil ves narod, nam je kruto potreben, da bo imelo naše gospodarstvo zopet svoje neobhodno potrebne obstojne možnosti.

Lesna trgovina nujno potrebuje pomoč

Samostojni predlog zborničnega svetnika dr. Ernesta Rekarja na zadnji plenarni seji Zbornice

Lesna industrija in trgovina Dravske banovine sta desetletja izvažali svoje lesne produkte v Italijo in je bila vsa lesna proizvodnja urejena za italijanski trg.

Skoro na vsaki seji visoke zbornice je lesna industrija opozarjala na težave, s katerimi se ima v poslednjih letih boriti izvoznik lesa, toda žal odločujoči faktorji doslej niso uvaževali naših prošelj in navedetov.

Med tem pa so naše sosedne države krepko podpirale svojo lesno izvozno trgovino in so za svoje izvoznike dosegale ali posebne ugodnosti, kakor n. pr. Avstrija od Italije, ali pa dajejo svojim lesnim izvoznikom izvozne premije, kakor na pr. Rumunija, ki daje 25% izvozno premijo.

Doslej je mogla izvažati lesna industrija in trgovina Dravske banovine do 90% lesa v Italijo, četudi ne pod posebnimi ugodnimi pogoji, kajti vsi drugi svetovni trgi so nam bili skoro popolnoma zaprti, bodisi z uvoznimi carinami bodisi zbog oddaljenosti.

Naša država žal niti od Francije ni mogla doseči enakih prednosti za naš les, kakor jih je dosegla Avstrija za svoj les v Anglijo, pa se naš les sploh ni mogel izvažati.

V tej težki situaciji smo se nahajali do pred 1 mesecem, sedaj pa smo zašli v našo lesno izvozno trgovino naravnost v katastrofalen položaj, kajti ako bo tudi naša država pristala na gospodarsko sankcijo proti Italiji, potem je naš izvoz v Italijo za celo vrsto let onemogočen in žage v Slove-

V zaščito domače papirne industrije

Samostojni predlog zborničnega svetnika dr. Cirila Pavlina na zadnji plenarni seji Zbornice

V imenu vse papir in karton proizvajajoče industrije se najiskreneje zahvaljujem velespoštovanemu gospodu predsedniku, da se je v svojem poročilu, ki naj bi našlo odmev, ki ga zasluži, pri vseh oblastvih, tudi dotaknil težkoč, s katerimi se mora boriti zaradi avstrijskega dumpinga sedaj naša industrijska stroka.

Dočim so v sosedni Avstriji cene papirju, ki se porabi v področju avstrijske republike, sedaj mnogo višje od naših, na jugoslovanskem papirnem trgu, je znižala ravno ista Avstrija svoje cene za jugoslovanski papirni trg tako zelo, da ji ostane pri eksportu komaj 60% lastnih stroškov. Nadoknado za ta izpad dobe avstrijski tvorničarji od svojega združenja, ki te dajatve krije iz doma doseženih višjih cen, deloma pa od svoje države v obliki popustov za poslovni davek in tovarnine.

Ta avstrijski dumping pa občutno pospešuje tudi carinska praksa, ki se je pri nas udomačila proti vsem veljavnim predpisom. Uvrez rotacijskega papirja za tisk novin na rotacijskih strojih je pri nas, ako ga uvažajo tiskarska podjetja, ki ta papir sama zase potrebujejo, takorekoč oproščen.

Pri zadnjih pogajanjih z Avstrijo se je pa na obstoj tega do danes oficialno še ne carinskih dajatev, ker je določena zanj samo nekaka mala priznalna carina. Okoriščati pa se smejo te ugodnosti po predpisu CBr. 14.350/27, kakor rečeno, samo tiskarska podjetja za svoje lastno potrebo, ne pa za prodajo.

darstvo zopet svoje neobhodno potrebne obstojne možnosti.

Ta solidarižem ne bi smela kršiti nobena politična ekstraturna in nobeno politično nasprotje, ker je ta solidarižem danes prvo in resnično življensko vprašanje vse naše dežele. Kajti vse nas ograža dosedanje zaposlavljanje interesov slovenskega gospodarstva.

niji bodo morale prenehati obratovati. To pa pomeni najmanj

60.000 novih brezposelnih,

ne glede na propast vseh gozdnih posestnikov in naše resnično nacionalne lesne industrije in trgovine.

Gotovo je, da se za naš les ne morejo najti druga tržišča niti v Franciji, niti v Angliji, zaradi česar se je vse naše lesno gospodarstvo izreklo odločno proti gospodarskim sankcijam proti Italiji in opozorilo odločilne faktorje na katastrofalne posledice teh sankcij.

Radi tega se je že Centralni odbor lesnega gospodarstva na svojih sejah dne 28. in 29. oktobra t. l. v Beogradu zavzel za naše lesno gospodarstvo in izdelal obširne predloge tako proti sankcijam proti Italiji ko tudi za olajšanje težkega položaja lesnega gospodarstva za primer, da bi se naša država kljub temu izrekla za gospodarske sankcije proti Italiji.

Industrijski odsek se je v polni meri priključil zaključkom centralnega odbora, radi česar prošim, da visoka zbornica sklepe, da sporoči ministrstvu za šume in rude, kakor tudi trgovinskemu ministrstvu, da naša zbornica popolnoma soglašala s predlogi in sklepi centralnega odbora od 28. in 29. oktobra t. l. ter da ponovno apelira na odločujoče faktorje, ki so že večkrat obljubili pomoč našemu lesnemu gospodarstvu, da v tej težki situaciji to pomoč tudi resnično nudijo.

(Z glasnim odobravanjem je zbornični svet odobril ta predlog.)

papir za lastno potrebo na svojih rotacijskih strojih, na katerih se tiskajo časopisi ali publikacije, kakor to določa razpis CBr. 14.350/27 Fin. Služ. l. 27, str. 197, ne pa tudi drugi uvozniki.

(Soglasno je sprejel zbornični svet tudi to resolucijo.)

Volitve v beograjsko trgovinsko zbornico so razpisane.

Trgovinski minister je razpisal volitve za Trgovinsko zbornico v Beogradu za 28. februar. Skupno voli trgovinska beograjska zbornica 55 zborničnih svetnikov in prav toliko namestnikov. Teh 55 svetnikov se deli takole: odsek izvozne trgovine voli 5 svetnikov, odsek denarništva in zavarovalništva 5 svetnikov, odsek transportnih poslov in carinskega posredništva 5 svetnikov, gostinski in tujsko-prometni odsek 7 ter odsek uvozne in notranje trgovine 33 svetnikov. 25 svetnikov mora biti skupno iz Beograda, in sicer iz izvoznškega odseka 3, denarniškega 3, odseka transportnih podjetij 3, gostinskega 4 in splošno trgovinskega 12 svetnikov. Od slednjih morajo pripadati kolonialni, delikatesni in mešani stroki 3 svetniki, manufakturni, tekstilni in modni 2, trgovskim potnikom 1, prodajalcem svežih živil 1, drugim trgovskim strokam 3 ter Zemuni 2 svetnika iz katerekoli stroke.

Glavni volilni odbor se je tudi že konstituiral, in sicer pod predsedstvom dr. Krpana, načelnika trgovinskega ministrstva.

Seja Osrednjega predstavništva sklicana

V smislu sklepa seje Centralnega predstavništva z dne 22. septembra je sklicana prihodnja seja Centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj za 16. in 17. november v Sarajevu.

Dnevni red seje je naslednji:

Dne 16. novembra: 1. določitev dnevnega reda, 2. razdelitev referatov za kongres in kratka načelna debata o njih, 3. določitev datuma in kraja prihodnje seje Centralnega predstavništva, 4. poročilo predsednika Nedeljka Savića o splošnem položaju, 5. poročilo Zveze trgovskih združenj v Skoplju o socialnem zavarovanju trgovstva, 6. nadaljevanje debate o kreditiranju trgovcev na podlagi samopomoči, 7. debata o volitvah v zbornice, 8. debata o novi uredbi o zaščiti kmeta, 9. slučajnosti.

Dne 17. novembra: skupna konferenca članov Centralnega predstavništva z zastopniki trgovskih združenj s področja Zveze v Sarajevu (ki se ustanavlja), v Banji Luki ter v Zetski banovini. Na tem sestanku se bo razpravljalo o splošnih gospodarskih razmerah ter o organizaciji trgovstva v Jugoslaviji in v posameznih banovinah.

Kontrola nad plačevanjem takse od računov bo poostrena

Davčni oddelek fin. ministrstva je poslal vsem davčnim upravam okrožnico, da strogo pazijo na to, če se plačuje taksa po tar. post. 34 od računov, not itd. Pri tem se sicer ne smejo prekoračiti dovoljene meje, vendar pa mora biti kontrola učinkovita. Posebno pozornost morajo posvetiti uprave lokalom z večjim in hitrejšim prometom, kakor gostilnam, kavarnam, ljudskim kuhinjam itd.

Znižanje stanovanjskih najemnin in zgradarina

Finančni minister je izdal odlok, da se pri odmeri zgradarine morejo upoštevati tudi do vključno 1. novembra znižane najemnine. Odlok finančnega ministra pozdravlja, ker je doslej dostikrat previsoka zgradarina bila vzrok, da se najemnine niso mogle znižati. Davčne uprave morejo torej pri odmeri zgradarine upoštevati tudi znižane najemnine in upamo, da bodo to tudi storile.

Zbornica za interese obrtnikov

Iz poročila predsednika Ivana Jelačina na zadnji plenarni seji Zbornice

Zaradi pomanjkanja prostora smo morali v prejšnji številki izpustiti del poročila predsednika Jelačina, ki govori o delu obrtnega odseka in zbornice za interese obrtnikov. Zato objavljamo ta del poročila danes.

Kako povečati zaposlitev v obrtniških vrstah

Po kratkem pregledu o delu Zbornice za dvig našega gostinskega obrta je prešel predsednik Jelačin na poročilo o delovanju obrtnega odseka ter dejal:

V želji, da konstruktivno pripomore h rešitvi vprašanja zaposlitve obrtniških vrst, je prevzela naša zbornica referat o proučevanju razlogov uvoza obrtniških izdelkov za konferenco zbornic v Osijeku. V tem referatu je naša zbornica ugotovila, da je postala naša država za mednarodni blagovni promet država sirovin in polfabrikatov, katerih izvoz dosega 46,38% in daleko presega izvoz agrarnih produktov. Nasprotno pa uvažamo 66,39% gotovih izdelkov, kar pomeni, da plačujemo ogromen tribut inozemstvu, ki predeluje za nas sirovine, deloma celo naše lastne in nam prodaja gotovo blago nazaj. Lahko mirno ocenimo vrednost te predelave blaga, ki ga konsumiramo v inozemstvu z letno 1 milijardo dinarjev. Znatno del te vsote bi se dal s sistematično organizacijo ohraniti našemu domačemu obrtništvu in bi se s tem povečal naš narodni dohodek ter zmanjšala gospodarska odvisnost od inozemstva. Razmere nas silijo, da začnemo o tem razmišljati, ker le na ta način se bo moglo obrtništvu pomagati. Naša zbornica je na podlagi tel ugotovitev podrobno in po strokah analizirala statistiko naše uvozne trgovine. Postavila je pri tem načelo, da bi mnogo produkcijskih podjetij, ki nam danes še manjkajo, bilo za naše razmere najprikladnejše organizirati v okviru samostojne srednje edine proizvodne obrta, ker smo se že davno osvobodili iluzij, da bi se vsa produkcija mogla racionalno organizirati samo na industrijski podlagi. Tudi je dosegla naša primerna industrija že tako razvojni stopnjo, da je nadaljnji razvoj indiciran samo v smeri specializacije in delitve dela, kar je najidealnejši pogoj za rokodelsko proizvodnjo. Jačanje samostojnih obrtniških edinic kot produkcijskih podjetij je tudi v socialnem oziru mnogo bolj priporočljivo, vendar se tega brez najožjega medsebojnega sodelovanja znanosti, šol in prakse ne more doseči.

Obrtno strokovno šolstvo

Danes so v tem oziru pri nas razmere še dokaj nepovoljne. Obstojećih 68 obrtnih nadaljevalnih šol obiskuje 4.266 učencev, še vedno pa je okoli 3.500 vajencev brez strokovnega pouka. Obrtno nadaljevalne šole so letos dobile nov enoten temelj v uredbi o ustroju tega šolstva. Toda že dosedanja opažanja kažejo, da bi bila potrebna elastičnejša prilagoditev učnega programa našim razmeram. Učni program nadaljevalnih šol po novi uredbi ni pri krojen praktičnim potrebam naraščajo in je preobremenjen. Ti nedostatki se vedno bolj kažejo pri polaganju pomožniških izpitov, kjer vsa poročila tožijo o slabem znanju kandidatov. Tudi pri mojstrskih izpitih znanje kandidatov v mnogem oziru še ne ustreza in mora znatno število kandidatov izpite ponavljati. Globoka brazda, ki jo je urezala kriza v obrtniški naraščaj, se kaže posebno v tem, da število vajencev močno pada in da dosega sedaj komaj še dobri dve tretjini pomočnikov, kar je dokaz, da je poslabšanje zaposlitve mojstrov in splošna utesnjenost razmer tudi tu takorekoč sama regulirala odnošaj.

Na nadaljevalnih šolah je poučevalo 371 učnih moči, med njimi 34 ženskih. Med učitelstvom je sedaj samo še 90 takih, ki nimajo posebne strokovne izobrazbe, bodisi merkantilni tečaj, ali tečaj za strokovno risanje ter se tudi v tem oziru položaj znatno zboljšuje. Finance nadaljevalnih šol visijo še vedno v zraku. Glavno breme je naloženo občinam, ki nimajo vse enake uvidenosti, pa tudi ne zadostnih sredstev za te svrhe. To vprašanje torej ostaja odprto in se težak položaj, o katerem je poročal zbornični podpredsednik Rebek na zadnji plenarni seji, za enkrat še ni nič izboljšal.

Ako primerjamo stanje nadaljevalnega šolstva s položajem pred desetimi leti, vi-

dimo, da je bilo takrat na zborničnem področju 63 šol z 241 razredi in 351 učitelji, dočim imamo danes na 68 šolah le 212 razredov in se je torej edino le število šol in učitelstva nekoliko povečalo. Tudi obisk šol je beležil pred desetimi leti 6.860 učencev, dočim jih ima danes za celih 35 % manj. Država je takrat še prispevala za to šolstvo vsoto 814.536 Din, dočim danes ne prispeva niti ene pare. Konferenca obrtniških zbornic je zato tudi na zadnjem sestanku v Osijeku ponovila zahtevo, da se mora sestava državnega proračuna v tem oziru izpremeniti ter da mora tudi država iz javnih sredstev prispevati k temu, da se naraščajo omogoči strokovni pouk.

Uspeh obrtniških razstav

Preteklo poletje so pokazale obrtniške vrste hvalevredno iniciativo, da s prirejanjem razstav obrtniških izdelkov zainteresirajo in opozorijo naše čim širše kroge prebivalstva ter tako demonstrirajo solidnost izdelkov, njih kvaliteto dovršenost in konkurenčnost cen. Priredile so se lepo uspele razstave v Ljubljani, Celju, Št. Vidu, Radovljici, Kamniku, Kranju in drugih krajih, ki so utrdile obrtniške vrste moralno, izzvale zdravo tekmovanje in ambicijo, ki so pa tudi v materialnem oziru po pretežni večini zadovoljivo uspele in so tako prireditelji dosegli v celoti svoj uspeh. Ni mi potreba omenjati, da se tudi naprave velesejma in Mariborskega tedna poslužuje obrtništvu v čim večjem obsegu in prinaša vedno novosti svojih izdelkov na trg.

Zbornični zavod za pospeševanje obrta

Je v toku letošnjega leta priredil do konca oktobra skupno 32 tečajev, od katerih pripada 13 na področje mariborske poslovalnice. Skupno število obiskovalcev je doseglo 1559, od katerih odpade na Maribor 681. Med temi tečaji so vsi tudi 3 tečaji, ki jih je zbornica finansirala, odnosno sodelovala s prireditelji. Tečaj za mojstrsko izpitna predavanja, ki šteje 54 udeležencev, je še v teku, nadalje pa je v toku tega leta še predvidenih 8 tečajev. Število udeležencev na tečajih pospeševalnega zavoda od leta do leta narašča in kaže, da obstaja resen interes in stvarna potreba za prireditve tečajev in da so investicije, ki jih zbornica s temi tečaji vrši, plodonosna naložba kapitala. Za prihodnje leto je včeraj širša uprava zavoda odobrila program priredb, s katerimi hoče dosedanje delo še dopolniti in razširiti ter prirediti nove tečaje za stroke, ki dosedaj še niso bile prišle na vrsto. Poleg tega bo zavod posvečal tudi nadalje glavno pažnjo šolanju in specializiranju naraščajnikov v inozemstvu, podpiranju krajevnih razstav in prireditev. Proračun ZPO za bodoče leto predvideva 222.500 Din izdatkov ter bo zbornično predsedstvo skrbelo za to, da bodo čim širši krogi deležni koristi zavodovih prireditev.

Akcije Zbornice v korist obrtništv

Med najvažnejšimi akcijami zbornice v obrtniških zadevah omenjam zbornično javno k načrtu uredbe o odpiranju in zapiranju obrtniških delavnic, pri čemer je zlasti zavzela glede pekarske stroke stališče, da se nočno delo ne ukine, obenem pa tudi glede ureditve nedeljskega dela v brivsko-frizerski stroki.

Proti poslovanju kaznilnic in jetnišnic, ki se bavijo z izvrševanjem rokodelskih del po naročilu, je Zbornica napravila predstavko na ministrstvo trgovine in industrije, v kateri zahteva, da se striktno izvajajo predpisi § 1. toč. 8., obrtnega zakona, ki tako delo prepovedujejo. Ta akcija se še ni mogla uspešno zaključiti, ker pravosodno ministrstvo vztraja na tem, da je po zakonu o izvršitvi kazni treba kaznjence zaposliti ter ne priznava v tem pogledu omejitve obrtnega zakona.

Ponovne predstavitve, da se preuredi vrtnarska in sodavičarska stroke v smislu zahtev vrtnarjev in sodavičarjev tudi doslej niso uspele, ker se kmetijsko ministrstvo upira proglasitvi vrtnarstva za rokodelski obrt, dočim je glede sodavičarske stroke konzultiranje ministrstva za trgovino in industrijo še v toku.

Pri izvajanju odredb kr. banske uprave o strogem zatiranju sušmarstva se je po-

kazalo, da mnoga oblastva postopajo kljub temu še vedno jako prizanesljivo in da se na pritožbe celo izrečene kazni omiljujejo ali odpustajo. Opozorili smo na to kr. bansko upravo ter smo uverjeni, da bo v interesu avtoritete oblastev ukrenila vse potrebno, da se bodo spoštovali predpisi njenih odredb in zakona ter da se bode ustreglo tudi drugim zahtevam glede zatiranja sušmarstva.

Vse številnejše so pritožbe obrtništv zaradi dela v režiji tako pri državnih in avtonomnih podjetjih, kakor tudi pri privatnikih. Na podlagi konkretnih primerov je Zbornica ponovno posredovala pri kr. banski upravi ter deloma uspela. Zlasti je načelno važna odločba, s katero se cestnemu odboru v Ptuj naroča, da v bodoče oddaja gradbeni dela z licitacijami upravičenim obrtnikom. Kar je veljalo za ta primer, se mora izvajati tudi v drugih podobnih primerih.

Ministrstvu za trgovino in industrijo je Zbornica stavila predloge glede številnega razmerja vajencev ter pri tej priliki opozorila na škodljive posledice uredbe k § 29. obrtnega zakona o priznanju učne in pomožniške službe v kaznilnicah in drugih zavodih, zlasti pa v postranskih delavnicah industrijskih podjetij. Predlagala je ukinitve te odredbe in omejitev vzgoje vajencev industrijskih podjetij, zlasti pa preureditev evidence vajencev tako, da bi jih ta podjetja morala prijavljati obrtniškim združenjem.

Da zaščiti obrt kozmetikov je Zbornica ugovarjala proti nameri ministrstva za socialno politiko, s katero se omejuje delokrog te stroke, ki se je pri nas začela prav uspešno razvijati.

Zbornica se je nadalje zavzela za to, da se preuredijo predpisi o delovnem času v korist gradbenih strok, da se rajoniranim dimnikarskim obrtnikom ne odvzamejo ometalna dela na državnih in samoupravnih zgradbah, da se zaščiti delokrog slaščičarjev in prepove proizvodnje in prodajanje sladoleda v bifejih, da se omeji široko razpaslo klanje in prodajanje mesa na kmetih, ki občutno škoduje mesarskemu obrtu.

Zbornica pa je tudi energično nastopila proti prekračenju obrtnih pravic trgovskih podružnic in popravilnic trvdke Bača in »Tivar« ter v konkretnih primerih tudi dosegla, da se trvdki Bača ni izdalo pooblastilo za prodajo in popraviljanje čevljev.

Nastopno predavanje dr. Vladimira Murka

V zbornični dvorani univerze je imel v soboto novi privatni docent dr. Vladimir Murko svoje nastopno predavanje. Poleg skoraj polnoštevilnega proforskega zbora so se udeležili predavanja tudi odlični zastopniki gospodarstva. Novega docenta je predstavil dekan pravne fakultete dr. Dolenc. Najprej je na kratko podal življenjsko pot mladega znanstvenika, ki je pri vsem svojem intenzivnem znanstvenem in poklicnem delu našel tudi čas za nacionalno delo pri Jadranski Straži in Jugoslovansko-češkoslovski ligi. Nato je podal tudi kratek pregled razvoja ljubljanske univerze in spomnil na one žalostne čase, ko se je moral slovenski narod z naporom vseh sil boriti za uboge celjske paralelke. Nato je pozdravil univ. prof. v Gradcu, po vsem svetu znanega in priznanega slavista dr. Murka, očeta mladega privatnega docenta. Z izrekom, qualis pater, talis filius je zaželel mlademu znanstveniku popoln uspeh pri njegovem znanstvenem delu.

Nato je podal priv. doc. dr. Vladimir Murko v nad eno uro trajajočem govoru podroben opis ter kritiko raznih oblik javnega kredita. Pojasnil je, kako je vedno bolj izgubljalo na veljavi mnenje, da so javni krediti zlo in kako ne velja danes niti mnenje, da se smejo redni izdatki kriti le z rednimi dohodki. Danes krijejo države in po njih vzgledu tudi druga samoupravna telesa, zlasti občine, tudi redne izdatke s posojili. Posebno pa so dvignile pomen javnih kreditov investicije v omiljenje brezposelnosti. Nato je podrobno navedel, kako si pomagajo države s kratkoročnimi in dolgoročnimi posojili, kako finansira javna dela Nemčija, kako si v drugih državah pomagajo, da najdejo vire za prepotrebne državne izdatke. Pri tem je predavatelj podčrtal, da je uporaba dolgoročnih kreditov za zboljšanje gospodarskega stanja pač najidealnejša. Vse države se tudi v tem smislu trudijo in tudi Jugoslavija bi si mogla na ta način prav izdatno pomagati.

Z glasnim priznanjem so poslušalci nagradili predavanje novega priv. docenta.

Politične vesti

V ponedeljek je bilo svečano odprto redno zasedanje Narodnega predstavništva. Tako seji Narodne skupščine ko senata je prisostvovala vsa vlada. Prihodnja seja bo v sredo, ko se izvolijo vsi skupščinski odbori. Opozicija je odklonila predlog vlade, da bi se postavila samo ena lista, na kateri bi bili tako vladni ko opozicijski poslanci sorazmerno številu njihovih klubov.

Kralj Jurij II. je sprejel grško deputacijo in ji sporočil, da sprejme poziv grškega naroda in da se bo vrnil v Grčijo.

Bolgarska uradna agencija demantira vest nekaterih listov, da se bo razpuščena organizacija makedonstvujuščih, ki jo je vodil Vanče Mihajlov, zopet obnovila.

V München je prišel italijanski zvezski delegat Aloisi, kjer se je sestal z italijanskim veleposlanikom v Berlinu. Skupno sta se potem sestala s posebnimi zaupniki Hitlerja. Italijanski delegati so predlagali Nemčiji sporazum, po katerem bi Italija žrtvovala neodvisnost Avstrije, če bi Nemčija podpirala Italijo v sedanjem boju proti gospodarskim sankcijam. Z druge strani pa se poroča, da sta tudi angleška in francoska diplomacija živahno na delu, da pridobita Nemčijo za vojaško zvezo med Anglijo, Francijo, Belgijo in Nemčijo. Tudi v tem primeru bi bila žrtvovana neodvisnost Avstrije.

1345 kandidatov se skupno poteza pri angleških volitvah, ki bodo 14. t. m. Vsak kandidat mora plačati 150 funtov za kritje volilnih stroškov. Če kandidat ni izvoljen, zapade teh 150 funtov v korist države. Volilna borba je sicer živahna, misli pa se, da bo volilna udeležba manjša kakor pri prejšnjih volitvah. Splošno se računa z znajo konservativcev, ki da bodo imeli v novem parlamentu okoli 120 glasov večine.

Od vseh kandidatov se je izreklo za vladno politiko 511 konservativcev, 44 liberalcev Simonove skupine, 19 laburistov MacDonalda in 11 neodvisnih liberalcev. 22 konservativnih, 3 liberalni in 13 opozicijskih laburističnih kandidatov je bilo že proglašeno za izvoljene, ker so bili brez protikandidata.

Angleški zunanji minister Hoare je imel govor, v katerem je naglašal, da bo Anglija vedno ohranila zvestobo Zvezi narodov. Pravo strahopetstvo bi bilo, če ne bi Anglija uporabila v korist miru svojega velikega vpliva, ki ga ima po vsem svetu.

Kdor bi kršil v Angliji določbe o izvajanju gospodarskih sankcij, se kaznuje z zaporom do 12 mesecev in z globo do 100 funtov.

Mussolini je sklical glavni fašistični svet za 16. november. Na seji se bo govorilo predvsem o posledicah gospodarskih sankcij proti Italiji in o potrebnih obrambnih ukrepih Italije ter o stališču Italije do Zveze narodov.

Sredozemski pakt naj bi se sklenil med Anglijo, Francijo in Italijo ter Španijo, Grčijo, Jugoslavijo in Turčijo. Anglija bi v tej konvenciji zahtevala vsa jamstva za prosto pot v Indijo.

Anglija silno utrjuje svoje pozicije v vzhodnem Sredozemskem morju in v Rdečem morju. V Egiptu ima Anglija že 1500 vojnih letal. Aden je silno utrjen in ga poleg tega brani 17 angleških bojnih ladij in nad 100 vojnih letal. Grčija bo najbrže dovolila Angliji uporabo njenih pristanišč, saj je bila v Grčiji obnovljena monarhija v prvi vrsti z angleško pomočjo.

Etiopski cesar je sklenil s jemenskim imanom zvezno pogodbo, ki ima tudi vojaško klavzulo. V Adis Abebi upajo, da bo k tej pogodbi pristopil tudi arabski kralj Ibn Saud.

Južna armada generala Grazianija je dosegla velik uspeh in zavzela mesto Sababane, ki leži 170 km severno od Goraheja. Sedaj prodirajo italijanske čete proti Džidži.

V Džibuti je prišel večji transport vojne orožja iz Japonske za Abesinijo. Na 12 tovornih avtomobilih so naložili 250 zabojev pušk, stini protiletalske tope in tri letala.

Prvi nemški rekruti po svetovni vojni so bili v petek slovesno zapriseženi. Pri tej priliki je bila tudi prvič razvita nova nemška vojna zastava s kljukastim križem.

Južnoafriški ministrski predsednik Herzog je na nekem zborovanju nastopil s senzacionalnimi odkritji o široko razpredeni zaroti med Buni, da bi se Južnoafriška republika popolnoma odtrgala od Anglije.

Kaj pravijo zastopniki delavstva o gospodarskem stanju

V nedeljo je bila proračunska seja Delavske Zbornice. Tajnik Uratnik je podal pregledno poročilo o gospodarskem stanju ter med drugim navedel: Kriza se je po svetu ustavila in tudi pri nas je začelo narasčati število delavstva. Še naprej pa padajo mezde. Vse gradbene stroke so zaposlene le na polovico, rudarstvo je v istem stanju zaradi redukcije železniških premogovnih dobav. Glavni vzrok zastoja v gospodarskem življenju je popolno razsulo naše denarne in kreditne organizacije. — Vsako leto doračša 10.000 mladih ljudi, za katere ne vemo, kje bi se mogli zaposliti. Brezposelnost je zato še vedno osrednje vprašanje. Država bi morala dati za podpiranje brezposelnih vsaj 20 milijonov dinarjev na leto. Ta denar, ko tudi oni iz bednostnega fonda, bi morale razdeljevati borze dela. Najuspešnejše sredstvo proti brezposelnosti pa bi bila uvedba 42urnega tedenskega delovnika. Javna dela ne pomagajo vedno, ker se ne morejo izvajati povod in ob istem času.

Glede predlogov predsednika industrijskega odseka v Zagrebu, g. Arka (ki smo jih mi objavili v celoti), pravi, da usvaja njegove predloge glede prepovedi zaposlitve otrok, omejitve parazitskih industrij in določitve minimalnih mezd, da pa ne more sprejeti njegovega predloga, da bi morale gospodarske in delavske zbornice delovati skupno. Sodelovanje med temi zbornicami bi bilo sicer zaželeno, nemogoča pa je njih združitev.

Tajnik Uratnik je nadalje opozoril na vedno bolj pogoste nesreče v južnih rudnikih in na težko krizo soc. zavarovanja rudarjev.

To poročilo je skupščina soglasno odobrila, v debati pa so zahtevali gg.: Petejan strogo izvajanje zakonov o soc. zavarovanju, Kosem zakon o minimalnih mezdah, dr. Bohinjec propagando za uvedbo invalidskega, starostnega in posmrtninskega zavarovanja, ki naj bi veljalo tudi za kmetijsko ljudstvo, Žumer pa volitve v delavsko-nameštčensko bolnišnico-nezgodne zavarovalne zavode. Isti delegat je tudi protestiral, ker pošilja davčna uprava tudi delavskim konzumom položnice za plačilo družbenega davka.

Končno je bil sprejet proračun Delavske zbornice, ki izkazuje Din 2.199.000 — izdatkov.

K temu kratkemu poročilu bi dostavili naslednje. V svoji zadnji številki smo naglasili, da je nujno potrebno sodelovanje vseh stanov in da bi morali tudi delodajalci in delojemalci složno delati za odpravo krize, ki tlači in uničuje ene ko druge. 50odstotni padec proizvodnje v gradbeni stroki in v premogovnikih tudi jasno dokazuje to povezanost obojestranskih interesov. Zato bi bilo nujno, da bi tudi delavske organizacije posvetile več pozornosti vprašanju, kako pomagati gospodarstvu, kako dvigniti podjetnost, kako ustvariti boljše pogoje za gospodarski razvoj in da bi tudi svoje zahteve podredile temu skupnemu cilju. Ni treba misliti, da bi potem bilo delavstvo bolj izkoriščano, temveč nasprotno bi bilo mogoče, da bi delavstvo marsikatero pridobitev doseglo tudi brez boja in da bi postala nepotrebna marsikatera stavka, ki vedno škoduje prav tako delodajalcu ko delojemalcu. Zakaj ne poskusiti najprej z dobro besedo, ko je za stavko itak še vedno čas!

Denarstvo

Zlato kritje švicarskega franka

Zaloga zlata pri Švicarski narodni banki se je v preteklih dveh mesecih povečala nadalje za približno 130 milijonov frankov, da znaša sedaj 1.387 milijonov frankov, s čimer je krit obtok bankovcev z nad 100 odstotki. Obveze na pokaz in obtok bankovcev znašajo skupno 1.617 milj. frankov, zaloga zlata in zlatih deviz pa 1.408 milijonov frankov, kar odgovarja kritju do 87 odstotkov.

*

Jugoslovanska banka v Zagrebu bo izplačala letos vse terjatve do 1000 Din, za vse ostale pa obresti za prvo polovico 1935.

Kupna moč italijanske lire je padla od 29-46 na 28-46 stotink.

Klirinški dolgovi Italije znašajo za dobave Francije 150 milijonov frankov, Poljske 12 milijonov lir, Švedske 13 milijonov lir, Holandske 1,4 milijona goldinarjev, Rumunije 105 milijonov lir, Jugoslavije 171 milijonov Din.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posledno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca izpremenljiva;
promet Din 7.720.822'07.

Na ponedeljkovem in zlasti na petkovem borznem sestanku je vladala izredna kupčijska živahnost, saj je bilo samo v teh dveh borznih dneh perfektuiranih za šest in pol milijona dinarjev deviznih zaključkov kot je razvidno iz spodnjih prometnih števil dnevnega deviznega prometa:

4. nov. 1935	Din	960.474'28	Trst-New York
5. nov. 1935	Din	212.391'95	Dunaj
6. nov. 1935	Din	287.199'78	Dunaj
7. nov. 1935	Din	685.781'33	London
8. nov. 1935	Din	5.574.974'73	London-Curij

V primeri s predzadnjim tednom se je povečal skupni devizni promet v pretečenem borz. tednu za nič manj ko 6.324.000 dinarjev to pa v glavnem zbog velikih zaključkov v devizi London (3023 tisoč Din), Curij (+ 925.000 Din) in Pariz (+ 903.000 dinarjev) ter deloma Trst, katerega je bilo v privatnem kliringu tokrat nabavljeno več za + 565.000 dinarjev.

Devize so notirale v tisočih dinarjev: Amsterdam predzad. teden (145), minuli teden 40, Berlin (—) 4, Din. deviza (114) 222 avstr. priv. klir., Dunaj (558) 537 priv. klir., Curij (120) 1045, Kopenhagen (—) 26, London (87) 3110 inkl. priv. klir., New York (47) 715, Pariz (178) 1081, Solun (6) 161 boni, Trst (142) 707 inkl. priv. klir., Stockholm (—) 69, Varšava (—) 4.

Narodna banka je intervenirala v običajnem obsegu.

Izmed klirinških deviz je ves minuli teden beležil avstrijski šiling, in sicer v ponedeljek na bazi Din 8'45—8'55, v torek Din 8'47—8'57, v sredo Din 8'50—8'60, v četrtek Din 8'60—8'70 in v petek dinarjev 8'65—8'75. Nasprotno pa je notirala italijanska lira v privatnem kliringu na ponedeljkovem borznem sestanku dne 4. t. m. Din 304'30—306'70, potem pa zopet 7. t. m. na bazi Din 303'80—306'70 in 8. t. m. na bazi Din 291'30—293'70.

S prvo Narodne banke

Devize	Povpr.	Pon.	Povpr.	Pon.
	Din	Din	Din	Din
Amsterdam	2975'64	2990'24	2975'64	2990'24
Berlin	1758'08	1769'95	1758'08	1769'95
Bruselj	737'39	742'46	739'72	744'78
Curij	1424'22	1431'29	1424'22	1431'29
London	214'98	217'03	215'09	217'15
New York	4345'72	4382'04	4345'72	4382'04
Pariz	288'67	290'11	288'62	290'06
Praga	181'05	182'16	181'12	182'22
Trst	355'39	358'47	355'03	358'11

V razdobju zadnjega tedna so bile dosežene naslednje tečajne razlike (izraženo v točkah): Bruselj + 0'33, London + 0'11, Pariz — 0'05, Praga + 0'07 in Trst — 0'36. Curij je ostal neizpremenjen, dočim so Amsterdam, Bruselj in New York pretekli petek notirali na bazi tečajev od 4. t. m.

Valutno tržišče

Po dolgih mesecih je bil perfektuiran manjši zaključek v efektivnih italijanskih lirah v višini 17.100 dinarjev.

Glede notiranja nekaterih valut v prostem prometu je finančni minister na predlog Narodne banke (št. 220.813 z dne 15. m. m.) izdal temeljem akta Ministrstva financ št. 6926/VIII od 26. oktobra 1935 nastopno rešitev:

»Na borzah v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani smejo odslej notirati v prostem prometu na podlagi stvarnih tečajev sledeče valute: efektivne grške drahme in efektivni rumunski lei, bolgarski lei, avstrijski šilingi ter madžarski pengi.

Z ozirom na omenjeno ministrsko dovoljenje se je 4. novembra t. l. uvedlo tudi na tuk. valutni borzi beleženje faktičnih tečajev navedenih valut v prostem prometu.

Efektivno tržišče

Tendenca nestalnejša.

Tudi v minulem borznem tednu ni bilo nobenega prometa v efektivih. Pravtako so še nadalje izostale notice industrijskih in bančnih papirjev, dočim so na prvem in zadnjem borz. sestanku prejšnjega tedna beležili državni papirji takole:

Dne 4. novembra 1935. 7% inv. posojilo Din 75—77, 8% Blairovo pos. Din 75—78, 7% Blairovo pos. Din 68—70, 7% Seligmanovo pos. Din 75—76, 4% agrarne obv. Din 43—44, 6% begl. obv. Din 60—62, 2½% vojna škoda Din 353—357.

Dne 8. novembra 1935. 7% inv. posojilo Din 74'50—75'50, 8% Blair. pos. Din 76—78, 7% Blairovo pos. Din 67—69, 7% Selig-

manovo pos. Din 74—76, 4% agrarne obv. Din 43—45, 6% begluške obv. Din 59—61, 2½% vojna škoda Din 350—353.

Nalik prejšnjim borznim tednom tudi to pot niso notirale 5% srednjeročne obveznice za finansiranje javnih del, medtem ko je 7% stabilizacijsko posojilo beležilo dne 5., 6. in 7. t. m. Din 78— le v ponudbi.

Žitno tržišče

Tendenca stalna.

Zopet je bilo prodanih le par vagonov koruze. Cene pšenici so popustile za 2 Din, koruzi pa za 1 Din pri 100 kg, sicer so ostale povsem neizpremenjene tudi pri mlevskih izdelkih.

Tudi štajerski beli krompir je tokrat notiral na bazi notic iz predzadnjega tedna. Prometa pa v krompirju ni bilo.

Žito:

Koruzna:	Din
popolnoma suha, s kvaliteto garancijo, fco. vagon bačka postaja, plačljivo proti duplikatu	109'— 114'—
popolnoma suha, s kvaliteto garancijo, fco. vagon banat. postaja, plačljivo proti duplikatu	104'— 106'50
času primerno suha, s kvaliteto garancijo fco. vagon nakladalna postaja	87'— 88'—

Pšenica:
bačka 79/80, promptna dobava 165'50 170'50
banatska 78, promptna dobava 165'50 170'50

Oves:
nov, zdrav, suh, rešetan, fco. vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu 132'50—137'50

Mlevski izdelki

Moka:	
pšenična Og, banatska postaja, eksl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	260'— 270'—
pšenična Og, bačka postaja, eksl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	260'— 270'—
pšenična 2, bačka postaja, eksl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	240'— 245'—
pšenična 5, bačka postaja, eksl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	220'— 235'—

Otrobi:
pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, eksl. prom. davek, franko vagon bačka postaja 110'— 115'—

Deželni pridelki:

Krompir:
beli štajerski, franko vagon nakladalna postaja 60'— 65'—

Lesno tržišče

Tendenca še vedno neizpremenjena mlačna.

Nejasnost glede klirinških izplačil, težave v pogledu kritja uverenj pri opravljanju uvoženega blaga, sankcije in splošna zmešnjava so privedle našo lesno trgovino na nivo popolne stagnacije. Danes naš izvoznik pač ne ve kdaj in koliko denarja bo za izvozno blago prejel, oziroma, če ga bo sploh prejel.

Zbog uvedbe sankcij smo prisiljeni misliti na to, katero tržišče bomo dobili kot nadomestilo, in pa kdaj bomo prejeli denar za že izvoženo blago v Italijo. Le žal, da so naši odločujoči faktorji začeli misliti na vse te možne eventualnosti šele sedaj, ko stojimo takorekoč že pred izvršenimi dejstvi. Kajti vsi predlogi in vse ankete naših jav. korporacij so našle le malo odmeva in niti najmanjšega razumevanja. Iskati sedaj pri vsesplošno težkem položaju kompenzacij na drugih tržiščih je le pobožna želja in odvišen dober nasvet. Izvažali smo sicer v Levanto, Grčijo in Španijo, a vsakomur je znano, da je naš izvoz v te države spričo skoro nepremostljivih ovir absolutno nemogoč. Naš izvoz je vezan na gotova tržišča, kamor gravitira že zbog geografske lege Slovenije, pa tudi zbog strukture in kvalitete našega lesa. Seveda so dokaj krive današnjim težkim prilikam v našem lesnem izvozu tudi previsoke železniške tarife, ki pri nas pač ne odgovarjajo sedanjim razmeram. Vse to zaprepašča naše izvoznike, saj je nemogoče vedeti kaj nam prinese že najbližja bodočnost.

Povpraševanja:

Javorjevi hlodi od 2'40 m naprej s precejšnjim odstotkom od 4 m naprej, cilindrični, ravni, za furnir.
Lipov rezan les I/II, 50—100 mm, ev. v debelejših dimenzijah.
3 vagoni buk. friz Ia, 26 mm, 6—7 cm, 35 do 50 cm.
Brestovina I/IIa, 22 cm naprej, 40—100 mm, 2—5 m.

I/IIa jesenovina, od 20 cm napr., 50—100 mm, 2—5 m.

I/IIa jesenovina (boules) 1—3 m.

Ia hrast. frize 27 mm, 30—50 cm, 5, 6, 7 cm.

I/IIa hrast. frize, 8—12 cm.

1 vagon jesenovine 50% Ia, 50% IIa, 50 do 100 mm, 30 cm napr., 3 m napr.

Par vagonov hrast. friz I/IIa, 5, 6, 7 cm, 25 do 50 cm, 25 mm.

Večja količina bukovih hlodov Ia, 25 do 35 cm, 60—300 mm.

Večja količina rezane jelše I/IIa, 50—100 mm.

Hrastove frize, suhe, I/IIa od 30 cm naprej, 8—12 cm.

1 vagon jelovih letvic 18/45 mm ali 18/40 mm, 2 m dolžine.

Več vagonov IIIa in podmera, 18 ter 24 mm.

2 vagona smrekovih drogov 7 m dolžine, na tanjšem kraju s premerom 6—7 cm.

Konkurzi in prisilne poravnave

V stečajni zadevi Prve južno-štajerske vinarske zadruge v Celju je sodišče odobrilo preračun doprinosov združnikov, ki ga je prodložil upravitelj konkurzne mase odvetnik dr. Orožen. Preračun bo postal izvršljiv 20. novembra. Preračun morejo izpodbijati samo združniki, ki so uveljavili svoj razlog do 6. junija 1935 ali bili brez lastne krivde zadržani na pravočasnem uveljavljanju.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju trgovca Alberta Verdника v Šmartnem pri Slovenjgradu. Poravnalni komisar dr. Šmid. Poravnalni upravnik odvetnik dr. Lavrič. Narok za sklepanje poravnave dne 14. decembra ob 10. uri pri sodišču v Slovenjgradu. Rok za oglasitev do 9. decembra.

Dobave-licitacije

Krajevni šolski odbor v Dobu pri Domžalah razpisuje za oddajo del pri nadaljnji gradnji nove šole javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 6. decembra ob 10. v obč. pisarni občine Dob pri Domžalah. Vsa podrobna pojasnila daje proti povračilu napravniških stroškov pisarna občine Dob.

Drž. bolnišnica v Ljubljani razpisuje v skrajšanem roku II. ofertno licitacijo za nabavo potrebščin, in sicer dne 3. dec. za vse vrste slanine, mesa in kruha, dne 4. decembra za mleko in mlečne izdelke, mlevske izdelke in premog, dne 5. decembra za specerijo in hišne potrebščine in dne 6. decembra za zdravila, obvezila in druge lekarniške in terapevtske pripomočke. Licitacije bodo vsakokrat ob 11. v pisarni upravnika bolnišnice. Vse podrobne podatke pri upravi bolnišnice.

Za dobavo gradbenega materiala razpisuje tehnični razdelek sreza Maribor, levi breg, drugo javno pismeno licitacijo v skrajšanem roku 10 dni na dan 18. novembra ob 11. Dobaviti je 10.000 kg žgane žice št. 42, franco vagon železniška postaja Ptuj v proračunskem znesku 41.500 Din, 280 kub. metrov lomljenega kamna z dovozom na stavbišče v pror. znesku 19.000 Din. Natančnejši podatki v »Službenem listu« z dne 12. oktobra.

Komanda mornarice v Zemunu sprejema do 16. novembra ponudbe o dobavi 70 tisoč kilogramov fižola, 50.000 kg testenin, 20.000 kg ješprenjčka, 20.000 kg zdroba, 20.000 kg leče.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 14. novembra ponudbe o dobavi 200 kub. metrov janskega lesa, do 21. novembra pa o dobavi delavskih oblek.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 14. novembra ponudbe o dobavi 40 tisoč kilogramov portland-cementa.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 22. novembra ponudbe o dobavi rezervnih delov za pialne stroje »Adler«, »Klein-adler«, »Archo« in »A. E. G.«; do 24. novembra pa o dobavi čopičev.

Dne 13. novembra bo pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo 100.000 kg fižola, 67.000 kilogramov riža, 35.000 kg zdroba, 45.000 kilogramov ješprenjčka, 60.000 kg testenin. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

Prijavite madjarske terjatve!

Narodna banka se prizadeva, da bi izterjala zamrle terjatve naših izvoznikov na Madjarskem. V ta namen poziva izvoznike, da ji prijavijo svoje terjatve na Madjarskem. V prijavi, ki se naj pošljejo Narodni banki do 17. novembra, naj se navedejo ti podatki: ime in naslov jugoslovanskega upnika, višina terjatve, depozirane v pengih, ime in naslov madjarskega zavoda, pri katerem je denar depoziran ter ime madjarskega dolžnika, ki je penge deponiral.

Nase terjatve proti Nemčiji zopet narasle

Po izkazu Narodne banke se je povečal naš aktivni saldo v kliringu z Nemčijo že na 331,5 milijona Din. V zadnjem tednu se je torej povečal za 9 milijonov. Na izplačilo terjatev je treba še vedno čakati 6 mesecev in je nevarnost, da se bo čakalna doba še povečala.

Tudi naše terjatve proti Italiji so narasle, čeprav ne v tej meri. Povečale so se za en milijon na 171 milijonov Din. Zaradi izvajanja sankcij bo morala naša vlada najbrže klirinško pogodbo z Italijo odpovedati. Baje ima naša vlada jamstvo, da naše terjatve proti Italiji tudi po izvajanju gospodarskih sankcij proti Italiji ne bodo izgubile na vrednosti. Na plačila je treba čakati 96 dni.

Nase terjatve v kliringu z Bolgarsko so ostale neizpremenjene z 0,63 milijona Din. Na izplačilo je treba čakati 72 dni.

V kliringu s Turčijo znaša naš saldo 0,3 milijona francoskih frankov, čakalna doba pa 33 dni.

Naš klirinški saldo z Rumunijo pa je sedaj popolnoma izravnal, ker so nam dobavili Rumuni večje količine petroleja.

Kranjska industrijska družba zvišala glavnico

Kranjska industrijska družba je imela v soboto svoj šestinseddeseti letni občni zbor, ki je soglasno odobril vse predložene račune in sklenil povišanje delniške glavnice od 45 na 90 milijonov Din. Iz čistega dobička je določil občni zbor 1,5 milijona za starostni podporni fond, 5 milijonov pa za investicije. Dividenda se ne bo izplačala.

Zunanja trgovina

Zunanja trgovina v letu 1934.

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je izdal svoje poročilo o zunanji trgovini Jugoslavije za l. 1934. Kakor pravi predgovor, se je moral obseg knjige zaradi redukcije proračunskih sredstev precej skrajšati. Vendar pa je treba priznati, da je bilo skrajšanje obsega izvršeno tako preudarno, da ne trpi celotno delo in da podaja poročilo zavoda v resnici jasno, pregledno in izčrpano sliko naše zunanje trgovine.

Prvo letno poročilo zavoda je izšlo leta 1930. in praznuje s koncem leta 1934. Zavod svoj prvi mali jubilej: Zato je tudi dodal poročilo Zavoda obširni pregled o delovanju zavoda, njegovi organizaciji ter o njegovih nalogah. V predgovoru, ki ima 34 strani, so tudi navedeni vsi zakonski predpisi o ustanovitvi in organizaciji zavoda.

Nato je v šestih poglavjih na 194 straneh popisano delo vseh oddelkov in skupin Zavoda, katerih je skupno 12. V teh poglavjih so podrobno opisani vsi napori Zavoda in izvoznikov, da se naš izvoz poveča in hvaljene so tudi vse glavne ovire našega izvoza. Zbran je tudi dragocen material, kako dvigniti naš izvoz. — Nato sledi drugi in glavni del knjige: statistični pregled izvoza in uvoza. Pregled je podan jasno, da vsakdo lahko hitro najde potrebne podatke.

Poročilo Zavoda o naši zunanji trgovini za l. 1934. velja le 60 Din in ga zlasti priporočamo izvoznikom, ki bodo našli v knjigi tudi številne njim zelo potrebne podatke, kakor o klirinških, raznih konferencah, deviznih predpisih itd.

*

Ministrski svet je uvedel zaščitno carino na seme sladkorne pese.

Državno podjetje »Šipad« izvažajo skozi Šibenik velikanske količine lesa. Skupno so izvozili skozi Šibenik, odkar se je začela vojna v Afriki 154.000 kubičnih metrov lesa. Sedaj so bile sklenjene nove kupčije za dobavo 22.000 kub. metrov lesa Italiji. Italijani so prepričani, da bodo mogli ves ta les izvoziti še pred 18. novembrom, ko se prične sankcije.

Italija je znova zvišala trošarino na bencin in na petrolej in se je zato podražil bencin za 100, petrolej pa za 57 lir. Liter bencina velja odslej v Italiji 3-50 Hre.

Italijanska vlada je prepovedala trgovcem s kurivom, da prodajajo posameznim strankam premoaga in drv več, kakor so jih prodali prejšnji mesec.

Italijanski agenti v Texasu so nakupili 50 milijonov sodov petroleja po ceni 11,2 dolarja za sod. Petrolej bodo prevozili v Italijo skozi Nemčijo.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

1159 — Amsterdam: razni lesni izdelki, kuhinjski predmeti in gospodinjski iz bukovca, lipovega in javorjevega lesa;

1160 — London: ponuja se zastopnik za vpoginjen les, furnir, parkete, les za ladje in drug hrastov gradbeni les;

1161 — Cand (Belgija): železniški pragi;

1162 — Berlin: lesene deščice za strehe (Schindel).

Deželni pridelki:

1163 — Praga: suhe gobe;

1164 — Berlin: ponuja se zastopnik za povrtnino in konopljo;

1165 — Stanislavov: suhe gobe;

1166 — New York: mandlove peške za pečenje.

Proizvodi sadjarstva:

1167 — Berlin: ponuja se zastopnik za jabolka, grozdje in suhe češplje;

1168 — Tešov pri Uh. Brodu (CSR): suhe slive;

1169 — Berlin: sok, žganje in vino iz višenj;

1170 — Katovice: suhe češplje;

1171 — Bodegraven (Holandska): belo in rdeče vino, sladko vino.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

1172 — Berlin: ponuja se zastopnik za ovčja čreva in perutnino;

1173 — Amsterdam: usnjarski izdelki;

1174 — Milan: goveji rogovi;

1175 — Praga: svinjska, ovčja in kozja koža;

1176 — Hamburg: živalska dlaka (kravja, telečja, kozja in konjska).

Rudarski proizvodi:

1177 — Berlin: ponuja se zastopnik za bakreno in kromovo rudo.

Industrijski proizvodi:

1178 — Sofija: ponuja se zastopnik za razne industrijske proizvode, kakor železo, blago, droge, kemikalije, manufakturo, papir, stroje in strojne instalacije.

1179 — Sao Paulo (Brazilija): ponuja se zastopnik za predivo iz konoplje in lanu;

1180 — Bale (Švica): predivo in konopec iz lanu in jute;

1181 — Amsterdam: kuhinjski predmeti iz emajla in železa;

1182 — Milan, kemični proizvodi kakor bencol, toluol, aceton, naftalin, acetati, alkoholi, barve.

Tvrška Ardsley Trading Corporation — New York, 570 Seventh Avenue, obvešča vse jugoslovanske interese, da daje tamšnjim uvoznikom kredite radi hitrejše izplačila terjatev v Združenih državah Sev. Amerike.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način ambalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Nad 1000 bivših marksistov je bilo zadnje dni aretiranih na Dunaju. Pri vseh aretiranih je našla policija »organizacijske grošče«, ki so bili znak pripadništva k tajni podtalni komunistični organizaciji.

Poljska vlada je odklonila, da bi posebno razsodišče rešilo sporna vprašanja med Poljsko in Češkoslovaško v smislu l. 1925. sklenjene pogodbe. Češkoslovaška bo sedaj predložila ta vprašanja v rešitev Zvezi narodov.

Italijansko uradno poročilo navaja, da je imela italijanska vojska od začetka vojne te izgube: padli so en oficir, trije evropski vojniki in 32 askarov. Ranjeni so bili 4 oficirji, šest evropskih vojakov in 71 askarov. Noben italijanski vojak ni bil ujet. — Na svetu res ni nič novega. Ko je pred 39 leti izšlo podobno poročilo o italijanskih izgubah v Abesiniji, je neki tržaški humoristični list napisal: Uradno se poroča iz Abesinije o italijanskih izgubah: Mrtev nihče, ranjen nihče, ujet nihče, en vojak se je rodil.

Po francoskih vesteh je padlo pri Makali 1000 Italijanov in 2500 Etiopcev.

Italijanska letala niso dosegla z bombardiranjem etiopskih krajev posebnih uspehov, zlasti v peščenih krajih na južni fronti, ker se mnogo bomb, ki so padle na pesek, sploh ni razpočilo.

Med vsem arabskim prebivalstvom se je začelo močno protitalijansko gibanje, ki ga krepko podpirajo Angleži. Gibanje je nastalo zbog vesti, da nameravajo Italijani zasesti neko pristanišče na arabski obali.

Tržna poročila

Tržne cene v Celju dne 1. novembra 1935.

Govedina: 1 kg volovskega mesa od 6 do 10 dinarjev, kravjega mesa 6, vampov 4, pljuč 5, jeter 8, ledvic 8, loja 5. — Telatina: 1 kg telečjega mesa I. Din 10—12, II. 8—10, jeter 8, pljuč 8. — Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. Din 14—16, II. 12—14, pljuč 8, jeter 7, glave 8, parkljev 6, slanina domače 14—15, slanina hrvaške 15—16, slanina soljene 16, slanina na debelo 14 do 15, sala 15, suhe slanina 18—20, masti 17, šunke 18—20, prekajenega mesa 14 do 18, prekajenih parkljev 8, prekajene glave 10—12, jezika 14—16. — Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa Din 4. — Klobase: 1 kg krakovskih Din 20, debrecinskih 18, hrenovk 20, safalad 18, posebnih 20, tlačenk 16, polsuhih kranjskih 26, suhih kranjskih 30, 1 kom. kranjske klobase 3—4,50, 1 kg braunšviških 10, salami 42 do 60. — Perutnina: 1 kos, piščanec od 10—16 dinarjev, kokoš 18—22, rača 18, gos 35, puran 50, domači zajec od 5—10. — Ribe: 1 kg krapa Din 14. — Mleko, maslo,

jajca, sir: 1 liter mleka Din 175—2, kisle smetane 12, 1 kg sirovega masla 22, čajnega masla 26—30, masla 20, bohinskega sira 24—28, trapistovskega sira 16—20, ementalkega sira 24—30, sirčka 6, eno jajce 1. — Kruh: 1 kg belega kruha Din 4—, polbelega 3'50, črnega 3, zemlja mala 0'50. — Sadje: 1 kg luksuznih jabolk Din 4—, jabolok 2'50—3, hrušk 5—6, grozdja 4—8, kostanja 4, 1 kg orehov 8, luščenih orehov 25, suhih češpelj 8'50—10, suhih hrušk 7, 1 limona 1. — Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko Din 78, Santos 54, Rio 44, pražene kave 54—98, čaja 96—130, kristal belega sladkorja 13'25, sladkorja v kockah 15, sladkorja v prahu 16, medu 18—20, kavne primesi 16, riža 5'50—12, 1 liter namiznega olja 12, olivnega olja 16—30, bučnega olja 12, vinskega kisa 4, navadnega kisa 3, petroleja 7, špirita denat. 11, 1 kg soli morske 2'75, soli kamene 3, popra 38 do 40, paprike 28, sladke paprike 32, testenih 6'80—11, mila 11, kvasa 32—36, marmelade 8—28, sode za pranje 2—. — Mleviski izdelki: 1 kg moke št. 00 3'20 do 3'40, št. 0 3'20—3'40, št. 2 3'20, št. 4 2'80 do 3, št. 5 2'90, št. 6 2'60—2'80, ržene enotne moke 2'75, pšeničnega zdroba 3'50, koruznega zdroba 2'75, pšeničnih otrobov 1'50, koruzne moke 1'90, ajdove moke 4, kaše 4, ješprenja 3'75, ovsnega riža 7. — Žito: q pšenice Din 190, rži 160, ječmena 180, ovs 170, prosa 200, koruze 130—140, ajde 150, fižola 200—300, graha 1200, leče 1200. — Krma: q sladkega sena Din 60, polsladkega sena 55, kislega sena 45, slame 35, prešana stane več 5. — Zelenjava in gobe: 1 kos endivije Din 0'50—1, 1 kg poznega zelja 1'50—2, kislega zelja 4, ohrovt 2, karfiž 8—10, 1 kom. kolerabe 0'25, 1 krožnik špinat 1'25, paradižnikov 3, buč 1, zelene paprike 3, čebule 3, česna 7—, krompirja poznega 1, 1 repa 0'25, 1 kg kisle repe 3, 1 krožnik jurčkov 4 do 5 Din.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 13. nov. 12.00 Pesmi iz zvočnih filmov (plošče) — 12.45 Vremenska napoved, poročila — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Koračnice velikih mojstrov (plošče) — 14.00 Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00 Otroška ura — 18.40 Pogovor s poslušalci — 19.00 Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30 Nacionalna ura — 20.00 Koncert pevskega zbora »Ljubljanski Zvon« — 21.00 Cimermanov trio igra, g. Bajde Ivan pa poje kuplete — 22.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila — 22.15 Narodne pesmi iz raznih dežel (radijski orkester).

Četrtek, dne 14. nov. 12.00 Sloviti virtuozi (plošče) — 12.45 Vremenska napoved, poročila — 13.00 Čas, objava sporeda — 13.15 Plošče — 14.00 Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00 Haydn: Simfonija No 5 v D-duru (radijski orkester) — 18.40 Slovenščina za Slovence (Rudolf Kolarič) — 19.00 Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30 Nacionalna ura — 20.00 Prenos iz Beograda — 22.00 Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15 Radijski orkester.

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Že v 24 urah

narva, pisala in komično snati oblike, klobuke itd. skrobl in svetloolika arabe, ovratnike in manšete.

Pero, suš. monga in lika domače perle

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72

Stev. 11397/II.

Nabava.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 27. novembra 1935 nabavo 640 komadov žarnic. Dobavni pogoji se dobijo pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 9. novembra 1935.